

Bureauonderzoek

Projectnummer: Project: OMN: Adviesnummer	649 Twelloseweg 4 4716471100 1024
Auteur(s):	Sanne van Zanten & Marieke van der Wal
Datum/paraaf	25-6-2019
Autorisatie Senior Archeoloog Datum/paraaf	Marieke van der Wal 28-6-2019
Selectiebesluit Bevoegde Overheid Datum/paraaf	Bart Vermeulen 28-6-2019
Versie: Definitief	
Archeologie Deventer Postbus 5000 7400 GC Deventer 0570-671155 archeologie@deventer.nl	 gemeente Deventer archeologie
Versienummer documentsjabloon 2.0 – 11-04-2019	

Inhoud

1	INLEIDING.....	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Kader, doelstelling en richtlijnen	1
1.3	Plangebied en onderzoeksgebied.....	3
1.4	Huidige situatie en omvang en aard verstoring toekomstig gebruik	4
1.4.1	<i>Huidige situatie</i>	4
1.4.2	<i>Consequenties toekomstig gebruik</i>	6
1.5	Werkwijze	7
2	BUREAUONDERZOEK	7
2.1	Geomorfologie.....	7
2.2	Bodemkunde	8
2.3	Historische situatie	9
2.4	Bekende archeologische waarden	13
2.4.1	<i>Archeologische verwachtingskaart</i>	14
2.4.2	<i>Van verwachting naar beleid</i>	15
3	CONCLUSIE EN GESPECIFICEERDE ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING	19
3.1	Gespecificeerde verwachting	19
3.2	Samenvatting	21
3.3	Selectieadvies	21
3.4	Selectiebesluit	22
3.5	Voorwaarden bij de vergunning	22
3.6	Kosten	22
4	.LITERATUUR EN BRONNEN	23
4.1	Literatuur	23
4.2	Lijst van kaarten en afbeeldingen	23
4.3	Kaarten:.....	23
4.4	Websites:.....	24

1 INLEIDING

1.1 Administratieve gegevens

Projectnummer Archeologie Deventer	1024
Projectnaam:	Twelloseweg 4
Onderzoeksmeldingsnummer:	4716471100
Opdrachtgever:	SAB
Contactpersoon opdrachtgever:	Corinne Schutte
Uitvoerder onderzoek	Archeologie Deventer
Bevoegde overheid:	Gemeente Deventer
Arch. deskundige bevoegde overheid	Dr. B. Vermeulen
Oppervlakte plangebied:	Ca. 2.500 m ²
Oppervlakte onderzoeksgebied	Ca. 2.500 m ²
Huidig grondgebruik	Braakliggend bouwland (heeft recente kerk op gestaan)
Globale hoogteligging t.o.v. NAP:	Ca. 6,6 m + NAP
Grondwatertrap	Niet gekarteerd.
Locatie:	
Gemeente:	Deventer
Plaats:	Deventer
Toponiem:	Twelloseweg
Centrum coördinaten:	X: 206862, Y: 473576
Kadastraal perceel:	DVT00D2664

1.2 Kader, doelstelling en richtlijnen

In verband met de aanleg van twee nieuwe woningen aan de Twelloseweg 4, is op aanvraag van SAB door Archeologie Deventer een bureaustudie opgesteld. Tijdens het bureauonderzoek wordt onderzocht wat de archeologische waarden of verwachting van de terreinen zijn en wat de bodemingrepen aan archeologische resten kunnen verstoren. Op basis van de daaruit volgende informatie is een gespecificeerde verwachting opgesteld.

De nieuwe woningen zullen een oppervlakte hebben van ca. 200 m². De funderingen zullen vermoedelijk dieper reiken dan 0,5 m, al is de exacte funderingswijze nog niet bekend. Het plangebied heeft in het vigerende bestemmingsplan *De Hoven 2010* de dubbelbestemming "Waarde – Archeologisch verwachtingsgebied". Bij gebieden met de "Waarde – Archeologisch verwachtingsgebied" mogen werkzaamheden tot een oppervlakte van 100 m² zonder archeologische voorwaarden worden uitgevoerd. Ook werkzaamheden die niet dieper gaan dan 0,5 meter zijn daarbij vrijgegeven. Bij werkzaamheden die meer dan 100 m² verstoren en daarnaast dieper gaan dan 0,5 m dient een archeologisch rapport te worden overlegd. Op basis van dit rapport kunnen voorwaarden aan de vergunning worden verbonden. Dit bestemmingsplan is echter gebaseerd op oud archeologiebeleid.

Voorafgaand aan de nieuwbouw zal voor de volledige kavel een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld. Het nieuwe bestemmingsplan zal worden opgesteld op basis van het huidige archeologiebeleid, daarom zal ook dit nieuwbouw plan aan het huidige archeologiebeleid worden getoetst. De onderbouwing van de gehanteerde regels is beschreven in het achtergrondrapport bij de beleidskaart: *Onderbouwing vrijstellingsgrenzen Archeologie. Van verwachting naar beleid*.¹ In het archeologiebeleid 2015 heeft het plangebied de beleidswaarden "Waarde – Archeologie 2", "Waarde – Archeologie 3" en "Waarde – Archeologie 5".

Op gronden met de dubbelbestemming 'Waarde - archeologie 2' mogen werkzaamheden tot een oppervlakte van 1.000 m² zonder archeologische voorwaarden worden uitgevoerd. Ook werkzaamheden die niet dieper reiken dan 0,5 m zijn vrijgesteld. Bij werkzaamheden die leiden tot een verstoring tussen 1000 m² en 2.500 m² dieper dan 0,5 m geldt een meldingsplicht. Bij werkzaamheden die leiden tot een verstoring groter dan 2.500 m² en dieper dan 0,5 m dient bij de aanvraag een archeologisch rapport te worden overlegd. Op basis van dit rapport kunnen voorwaarden aan de vergunning worden verbonden.

¹ Vermeulen, 2015.

Op gronden met de dubbelbestemming 'Waarde - archeologie 3' mogen werkzaamheden tot een oppervlakte van 200 m² zonder archeologische voorwaarden worden uitgevoerd. Ook werkzaamheden die niet dieper reiken dan 0,5 m zijn vrijgesteld. Bij werkzaamheden die leiden tot een verstoring tussen 200 m² en 500 m² dieper dan 0,5 m geldt een meldingsplicht. Bij werkzaamheden die leiden tot een verstoring groter dan 500 m² en dieper dan 0,5 m dient bij de aanvraag een archeologisch rapport te worden overlegd. Op basis van dit rapport kunnen voorwaarden aan de vergunning worden verbonden.

Op gronden met de dubbelbestemming 'Waarde - archeologie 5' mogen werkzaamheden tot een oppervlakte van 10 m² zonder archeologische voorwaarden worden uitgevoerd. Ook werkzaamheden die niet dieper reiken dan 0,3 m zijn vrijgesteld. Bij werkzaamheden die leiden tot een verstoring tussen 10 m² en 40 m² dieper dan 0,3 m geldt een meldingsplicht. Bij werkzaamheden die leiden tot een verstoring groter dan 40 m² en dieper dan 0,3 m dient bij een aanvraag een archeologisch rapport te worden overlegd. Op basis van dit rapport kunnen voorwaarden aan de vergunning worden verbonden. Omdat naar alle waarschijnlijkheid de onderzoeksgrenzen worden overschreden, is dit bureauonderzoek opgesteld.

De vraagstelling van het bureauonderzoek luidt als volgt:

Wat is de archeologische verwachting van het plangebied en is archeologisch onderzoek voorafgaand aan de voorgenomen ingreep noodzakelijk?

Met als deelvragen:

- *Wat is de aard, datering, omvang en diepteligging van de eventuele verwachte archeologische resten?*
- *Wat is de verstoringsgraad van het plangebied?*
- *Wat zijn de consequenties van de ingreep voor de eventuele archeologische resten in het plangebied?*

1.3 Plangebied en onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied van deze bureaustudie komt overeen met het plangebied. Hierbinnen bevinden zich de locaties van de twee nieuwe woningen, die aan de Twelloseweg 4 komen te staan. Afb. 1.1 geeft de ligging van het plangebied weer op de topografische kaart van Nederland.

Afb. 1.1: Ligging van het plangebied.

1.4 Huidige situatie en omvang en aard verstoring toekomstig gebruik

1.4.1 Huidige situatie

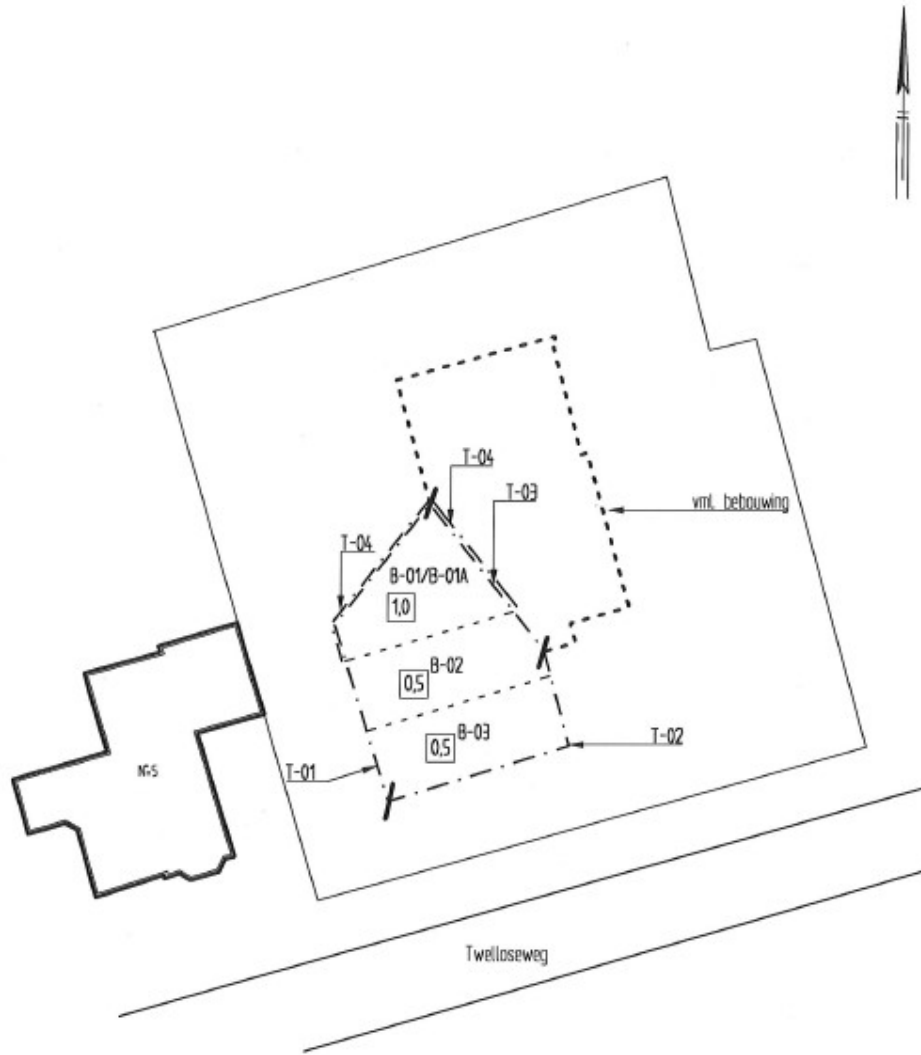
Op de locatie van de westelijke woning heeft in de voorgaande jaren een kerk gestaan. Deze is recentelijk gesloopt. Op de luchtfoto uit 2018 is de kerk nog te zien (Afb. 1.2). De bouw van de kerk en de sloop daarvan hebben mogelijk ook al enige verstoring in de bodem opgeleverd. De kerk had een eind 19de-eeuwse datering. Op de 1832 kaart staat de kerk nog niet aangegeven, maar op de Bonnekaarten (circa 1900) wel.

Afb. 1.2: Het plangebied op de luchtfoto van 2018.

De milieukaart van de Gemeente Deventer (Geoweb; intern) is ook geraadpleegd. De onderzoekslocatie ligt in een gebied dat in 1972 onderzocht is in verband met milieuverontreiniging. Het gebied is naar aanleiding van het bodemonderzoek 'voldoende gesaneerd'. Een kaart uit het evaluatierapport van de bodemsanering laat zien dat een deel van het gebied tot een diepte van 50 cm onder maaiveld is gesaneerd en een deel tot een diepte van 1 m onder maaiveld (Afb. 1.3). Of de sanering ook tot aan de eventueel archeologische lagen reikten, is niet duidelijk.

De kabels- en leidingenkaart is ook nader onderzocht. Door dit perceel lopen geen hoogspanningskabels.

LEGENDA

- - - - - antgravingscontour
- T-02 controlemonster talud
- B-03 controlemonster bodem
- [0.5] antgravingsdiepte (in -mw)

REKO Raalte BV

Evaluatierapport bodemsanering
Twelloseweg 4 te Deventer

Situatie met antgravingscontour en controlemonsters

Projectnummer	180800
Tekening	1 - 1
Schaal	1:500
Afmetingen	A4_p
Datum	nov.-2018
Getekend	dh
Filename	180800A

Barkelstraat 5
Postbus 253
8100 AC Raalte
Tel.: 0572-360988
Fax.: 0572-351574

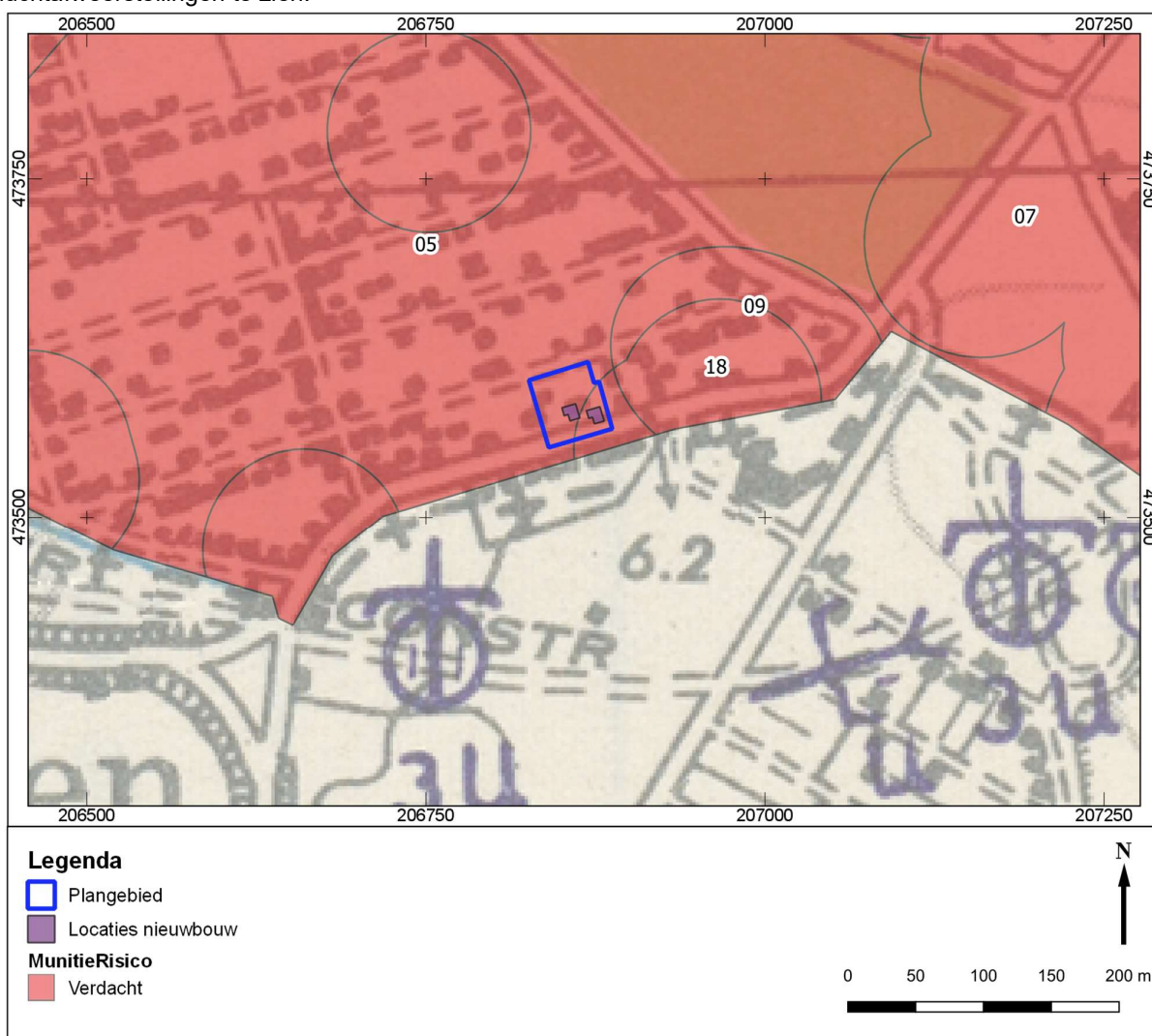
Afb. 1.3: Overzicht van de dieptes van de uitgevoerde sanering.

1.4.2 Consequenties toekomstig gebruik

De woningen zullen een particuliere eigenaar krijgen. De exacte versterking van de twee nieuwe woningen is nog niet bekend, de funderingswijze is nog niet duidelijk. Een van de woningen is gepland in een zone met beleidswaarde 5, de ander in beleidswaarde 3. De bouw van de woningen zal eventueel mogelijke aanwezige archeologische resten vermoedelijk verstoren. Een deel van het terrein is echter mogelijk deels verstoord bij de bouw en de sloop van de kerk en de sanering van de kavel.

Ten zuiden van het plangebied is het grondwater gemonitord in de periode 2012-2019.² Het huidige grondwaterpeil zal vermoedelijk tussen de 4,5 – 2,25 m +NAP liggen (de globale hoogte van het maaiveld betreft ca. 6,6 m + NAP). De toekomstige ingrepen op het terrein zullen daar weinig grote veranderingen in aanbrengen.

Ook is bekeken of het plangebied een verdachte locatie is, met betrekking tot munitie. De locatie is als 'verdacht' aangemerkt en dan met name voor afwerp- en submunitie van raketten, geschuts- en of gevechtsvoertuigen (Afb. 1.4).³ Op Afb. 1.4 is tevens de *Defence Overprint* te zien. Op deze stafkaarten werd op overlegvellen door de geallieerde luchtfoto interpretatiediensten bijgehouden welke stellingen bekend waren. Kort voor de bevrijding zijn deze kaarten in drukwerk uitgegeven om deze ter beschikking te kunnen stellen aan de eenheden in het veld. Ten zuiden van het plangebied zijn op de stafkaart meerdere luchtafweerstellingen te zien.

Afb. 1.4: Het plangebied op de gemeentelijke munitie-risicokaart. Als onderlegger is de *Defences Overprint* gebruikt.

² www.dinoloket.nl; identificatie put: B33E1180.

³ Van Oers, 2014.

1.5 Werkwijze

Het bureauonderzoek is uitgevoerd onder certificaat BRL SIKB 4000 protocol 4002, conform de richtlijnen van de vigerende versie van de Kwaliteitsnorm van de Nederlandse Archeologie (KNA 4.1, protocol 4002 Bureauonderzoek).⁴ Hierbij is de vigerende procesbeschrijving versie 2.0 van het kwaliteitsmanagementsysteem van Archeologie Deventer gevolgd.

In deze bureaustudie wordt een beeld gegeven van de archeologische resten die in en om het plangebied kunnen worden verwacht. Daarvoor zijn diverse bronnen geraadpleegd (zie par. 2). Om een beeld te krijgen van de archeologische vindplaatsen en historische elementen in de omgeving, evenals de archeologische verwachting, zijn de digitale archeologische verwachtingskaart van de gemeente Deventer (versie 5) en de projectenkaart van de gemeente Deventer geraadpleegd.⁵ Voor de aardwetenschappelijke situatie is de geomorfologische kaart geraadpleegd.

Om de historische situatie te schetsen zijn diverse historische kaarten bestudeerd, zoals de kadastrale kaart van 1832, de Bonneatlas en jongere topografische kaarten. Om een beeld te krijgen van de hoogteligging van het plangebied is het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) geraadpleegd. Al deze gegevens zijn gebruikt om tot een gespecificeerde archeologische verwachting te komen en een selectieadvies uit te brengen. De verschillende kaarten zijn over elkaar heen geplaatst in een GIS-programma (Q-GIS). Uiteindelijk zijn alle gegevens samengevoegd in dit bureauonderzoek.

2 BUREAUONDERZOEK

2.1 Geomorfologie

Het natuurlijk landschap van de gemeente Deventer bestaat grotendeels uit dekzand. De basis van het landschap wordt gevormd door een Pleistoceen rivierlandschap. Als gevolg van opeenvolgende sedimentatie en erosie door afwisselend wind en water is in het pleniglaciaal (73.000 – 12.500 BP) een terrassenlandschap ontstaan. In het laat glaciaal (12.500 – 10.000 BP) is over dit terrassenlandschap als gevolg van (vaak lokale) verstuiving in de laatste ijstijd een pakket (jong) dekzand afgezet. Deze laag stuifzand vormde op de terrassen en in de oude rivierdalen kenmerkende ruggen en koppen, die goed geschikt waren voor akkerbouw. Vaak waren de dekzandruggen al vanaf de prehistorie door mensen in gebruik. De lagergelegen delen zijn veel minder intensief gebruikt, en werden vaak pas in de volle of late middeleeuwen en nieuwe tijd bewoond.

Tijdens het laatste deel van de laatste ijstijd (ca. 15.000-10.000 jaar geleden) werd ook in het IJsseldal als gevolg van (vaak lokale) verstuiving een grote hoeveelheid dekzand afgezet. Deze laag stuifzand vormde op de terrassen en in de oude rivierdalen kenmerkende ruggen en koppen. Het gevolg was de vorming van een dekzandrug, die als waterscheiding ging fungeren. Het noordelijke deel van de IJssel bij Deventer stond nu niet meer in contact met de Rijn, zodat door het IJsseldal alleen water van de lokale beken naar het noorden werd afgevoerd. Pas rond 600 n. Chr. was sprake van een doorbraak in deze waterscheiding, en ontstond een grote rivier in het IJsseldal. Het exacte tijdstip waarop de waterscheiding doorbrak, is onduidelijk. De exacte datering van deze gebeurtenis is tot op heden punt van discussie. De archeologische data in het IJsseldal lijken voorlopig te wijzen op een (eventueel geleidelijke) reactivatie van de IJssel in de laat-Romeinse tijd of vroege middeleeuwen, en dat er in de prehistorie en Romeinse tijd geen grote rivier door het IJsseldal stroomde.⁶

Vanaf het doorbreken van de waterscheiding tot aan het aanleggen van de dijken in de late middeleeuwen stonden grote delen van het jonge dekzandlandschap (waaronder het plangebied) onder invloed van de IJssel. De IJssel was een meanderende rivier, waarvan de hoofdgeul zich insneed in oudere lagen en zich bij het insnijden geleidelijk verplaatste. In perioden van hoog water trad de IJssel regelmatig buiten de oevers. Na de bedijking vanaf de 14de eeuw nam de invloed van de IJssel af, maar vonden nog wel af en toe dijkdoorbraken plaats.

Bij de verwachtingskaart voor de gemeente Deventer is ook een geomorfologische kaart opgesteld (Afb. 2.1). Het plangebied ligt in een rivierstromingsvlakte, in een zone met pleistocene afzettingen (terrasachtige hoogte)

⁴ www.sikb.nl.

⁵ In de projectenkaart zijn alle bekende archeologische onderzoeken, waarnemingen en vondsten opgenomen, inclusief de (opgeschoonde en ontdubbelde) gegevens uit ARCHIS.

⁶ Willemse *et al.*, 2013.

afgedekt door een deels ingedrongen kleidek. De top van het pleistocene zand bevindt zich tussen 0,5 en 1,5 m onder het maaiveld. Voor dit terreintype geldt een middelmatige verwachte dichtheid aan archeologische resten (erven en grafvelden). Doordat de afzettingen zijn afgedekt door een kleidek, zijn eventueel aanwezige archeologische resten waarschijnlijk goed geconserveerd. De zuidelijke zone van het plangebied, langs de Twelloseweg, bevindt zich in een rivierrestgeul of crevassegeul. Deze geul heeft een relatief jonge datering (vermoedelijk 9de en 10de eeuw)⁷, wat tot gevolg heeft dat oudere resten mogelijk verspoeld zijn. In deze zone is er een lage verwachte dichtheid aan archeologische resten.

Afb. 2.1: Het plangebied op de geomorfologische kaart van de gemeente Deventer.

2.2 Bodemkunde

Op de bodemkaart is de locatie van het plangebied weergegeven als bebouwing en daarmee niet gekarteerd. Toch kan op basis van de geomorfologische kaart wel wat over het bodemtype gezegd worden. In gebieden met het terreintype met pleistocene afzettingen afgedekt door een deels ingedrongen kleidek, is vermoedelijk sprake van eerdgronden. Volgens de geomorfologische kaart van de gemeente Deventer zou hier sprake kunnen zijn van drie bodemtypes, namelijk een beekerdgrond met kleidek (kpZg23) en twee soorten

⁷ Willemse *et al.*, 2013, 138.

vaaggronden (Rd02C en kRd12A). Bij beekerdgronden is wel een voedselrijke humuslaag aanwezig, bij vaaggronden niet. Bij eerdgronden kunnen de eventueel aanwezige archeologische resten beschermd zijn door het afdekkende dek.

2.3 Historische situatie

Hieronder wordt per tijdperiode aangegeven welke historische elementen bekend zijn in de omgeving van het plangebied. Tot de late middeleeuwen is ons beeld van het gebied vooral gebaseerd op archeologisch onderzoek en geomorfologische data. De archeologische onderzoeken komen in paragraaf 2.4 aan de orde. In deze paragraaf wordt vooral ingegaan op historische bronnen en historisch kaartmateriaal die vanaf het eind van de 18de eeuw beschikbaar komen.

De vroegste cartografische bron is de zogenaamde Hottinger Atlas. Deze kaarten, door militaire ingenieurs vervaardigd tussen 1773 en 1794 geven een goed beeld van de inrichting van het landschap in die periode. In deze periode zijn in het gebied voornamelijk landerijen en tuinen te zien. Het gebied maakte deel uit van De Hoven (Afb. 2.2). Het gebied van de Hoven werd gekenmerkt door kleinschalige bebouwing vanaf de nieuwe tijd. De aanleg van een nieuwe vesting rond Deventer in het eerste kwart van de 17de eeuw bracht met zich mee dat een aantal buiten de Brinkpoort gelegen hoven of kooltuinen, die eigendom van Deventer burgers waren, moest wijken. Het stadsbestuur besloot in 1631 dat de gedupeerde eigenaren, bij wijze van compensatie, nieuwe hoven konden krijgen aan de overzijde van de IJssel. De stad gaf kavels uit van 200x200 en 200x100 Rijnlandse voeten (65x65 en 65x32,5 meter). De grote kavels noemde men 'doorlopende hoven', dat wil zeggen dat zij doorliepen van pad naar pad. In de loop der tijd werden deze kavels in twee of vier delen opgesplitst. De paden werden ruim 300 jaren 'tuinstraten' genoemd. De genoemde maten zijn nog goed waarneembaar in de huidige verkaveling. De tuinen werden gescheiden door beukenhagen. Deze hadden een verplichte hoogte van 1,75 meter, om tijdens overstromingen bezittingen letterlijk binnen de perken te houden. Op deze wijze ontstond op de linker IJsseloever het gebied 'De Hoven'. Op de strook tussen deze hoven en de rivier de IJssel ontstond een soort wandelplaats met geboomte, die de Worp werd genoemd. In de loop van de 17de eeuw werden in de tuinen steeds meer koepels en theehuisjes gebouwd. Later werden naast tuinhuisjes ook woningen gebouwd in de hoven. Sporen van deze koepels, tuinhuisjes en perceelsgrenzen kunnen in het plangebied verwacht worden.

Afb. 2.2: De globale ligging van het plangebied op de Hottinger kaart.

Tijdens de Napoleontische oorlogen hadden de Hoven het twee keer zwaar te verduren. Aan het eind van 1794 trokken, na enkele veldslagen met Franse troepen aangevuld met Nederlandse patriotten, de geallieerde Engelse en Hannoveriaanse troepen zich terug achter de Rijn. De grootste concentraties troepen sloegen hun kampen op in Zutphen en Deventer. In Deventer kampeerden ze in tenten op de Hoven en kaptten de hele omgeving kaal om in de koude winter aan brandstof te komen. Ondertussen eisten koude en ziekten hun tol en dagelijks overleden tientallen soldaten. Men neemt aan dat er minimaal duizend soldaten zijn overleden.

De vorst zat in de grond en de soldaten werden onder andere begraven in vollerskuipen op de Zandweerd. Ook op de Worp en mogelijk in de kleikuilen in de uiterwaarden zullen slachtoffers van deze winter zijn begraven.

In 1813 was de situatie andersom. Na de voor Napoleon rampzalig afgelopen veldtocht naar Rusland en de Volkerenslag bij Leipzig rukten de geallieerde troepen op om de door de Fransen bezette gebieden te veroveren. Deventer was een vestingstad met een sterk garnizoen. Op dinsdag 9 november verklaarde de Franse commandant Mayat de staat van beleg. Drie dagen later verschenen de Kozakken voor de muren. Vrijwel alle gebouwen buiten de muren gingen door de handen van de bezetter of de aanvallers in vlammen op.

Na het beleg werd Deventer in 1814 opnieuw vestingstad met daaromheen een schootsveld waar niet gebouwd mocht worden. Voor de Hoven werd bepaald dat er wel gebouwd mocht worden, maar dat de gebouwen niet van steen mochten zijn, zodat ze in oorlogssituatie gemakkelijk weer afgebroken konden worden. Ook mocht het wandelpark opnieuw worden aangelegd. Vanaf 1815 mochten toch weer stenen gebouwen op de Hoven worden neergezet. In de loop van de 19de eeuw werden op de Hoven herbergen, sociëteiten en uitspanningen gebouwd.

Op de kadastrale kaart uit 1832 is een gebouw weergegeven dat mogelijk ook een herberg betreft (Afb. 2.3). In het westelijke deel van het plangebied lag de mogelijke herberg 'De Nieuwe Aanleg'. Ook is te zien dat de toekomstige bebouwing voornamelijk op de percelen 195 en 196 ligt. Bij de kadastrale minuut uit 1832 hoort ook achterliggende data, waarbij onder andere de eigenaar van het perceel en het beroep van de eigenaar wordt vermeld. Perceel 196 is net als het naastliggende perceel 193 eigendom van Jacobus Janssen. Hij was tapper (en eigenaar) van een herberg. Jacobus heeft meerdere percelen in zijn bezit gehad. Hij had ook een huis en achtererf in de Molenstraat in Deventer (perceel 267). De vraag is dus of perceel F197/198 wel daadwerkelijk een herberg is geweest, of dat dat een aanname is aan de hand van het beroep van de eigenaar. Perceel 193 staat aangegeven als een huis met erf, en perceel 196 als tuin. Perceel 195 wordt genoemd als eigendom van Daniel Schornagel. Het heeft op dat moment de functie tuin. Het perceel daarnaast (F197 en 198) is in het bezit van Gerrit Jan Mensink. Hij was tuinman. Perceel 198 staat daarbij aangegeven als huis met erf. Hoewel geen bebouwing staat aangegeven op perceel F196, bestaat de kans dat kleine bijgebouwen of afvaldumps van de mogelijke herberg op die locatie kunnen liggen. Resten hiervan kunnen dus in het plangebied verwacht worden. Rond historische elementen is daarom een verwachtingsbuffer van 15 m getrokken waarbinnen sporen en vondsten die geassocieerd worden met het element aangetroffen kunnen worden (zie ook Afb. 2.8). Een van de nieuw te bouwen woningen bevindt zich in deze buffer.

Afb. 2.3: Het plangebied op de kadastrale minuut van 1832.

In de loop van de 19de eeuw werden steeds meer woningen gebouwd. In het laatste kwart van de 19de eeuw werden tuinhuisjes verbouwd tot woonhuis, tuinen samengevoegd tot kwekerijen en andere tuinen verkocht om huizen op te bouwen. Het tuinbouwgebied veranderde eind 19de en begin 20ste eeuw steeds meer in een woonwijk. In het begin van de 20ste eeuw werden veel nieuwe woningen gebouwd, van eenvoudige arbeiderswoningen tot herenhuizen langs de Worp en de Twelloseweg.

Afb. 2.4: Het plangebied op de topografische kaart rond 1900.

Op de kavel dat het plangebied omvat, verrees in het begin van de jaren 1960 de Radboudkerk (Afb. 2.5). Deze kerk werd op 31 januari 1961 ingewijd en sloot weer in 2015. Onlangs is de kerk gesloopt.

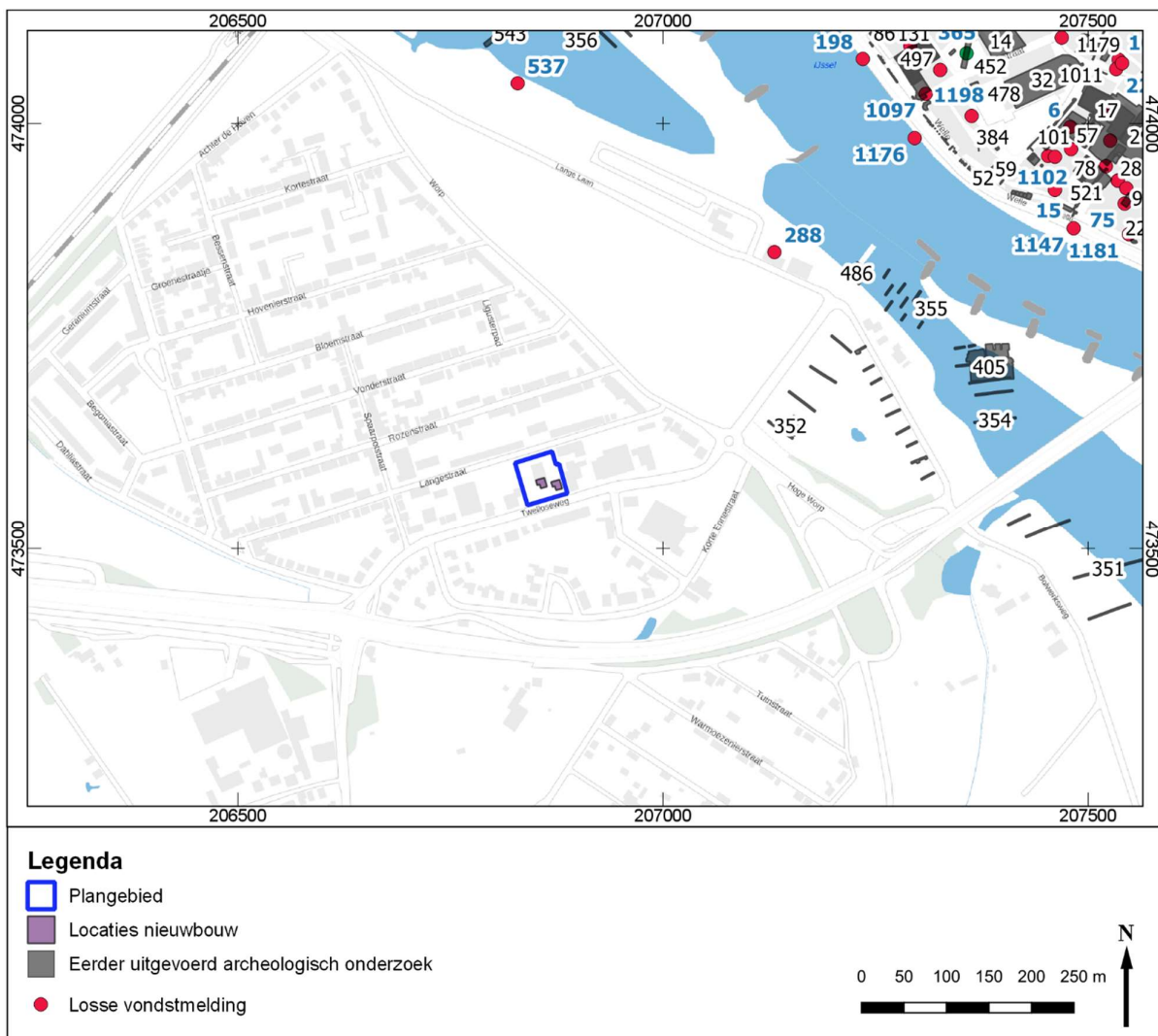
Afb. 2.5: De Radboudkerk in de periode 1960-1980. Fotografie J.H. Rutgers, HCO⁸.

⁸ Historisch Centrum Overijssel: aanvraagnr. 10_SK4_1_15 : 331521.

2.4 Bekende archeologische waarden

In een straal van ongeveer 500 m rond het plangebied is een aantal relevante onderzoeken uitgevoerd (Afb. 2.6). Binnen het plangebied is nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. Het merendeel van de onderzoeken binnen deze straal die zijn uitgevoerd, liggen aan de overzijde van de IJssel, in de historische binnenstad van Deventer. Deze onderzoeken zijn hier niet relevant. In de uiterwaarden van de IJssel zijn enkele proefsleufonderzoeken en opgravingen uitgevoerd in het kader van het project Ruimte voor de Rivier (projecten 351, 352, 354, 355, 356, 405, 486). Hierbij werden onder andere de resten van een 19de- eeuwse scheepswerf (pr. 354⁹ en 405¹⁰) en de resten van de Schipbrug (pr. 486¹¹) gevonden. Bij het onderzoek dat het dichtstbij het huidige plangebied is uitgevoerd, project 352, werden resten van een oude dijk aangetroffen.¹² De vondstmeldingen in de directe omgeving betreffen een waarneming bij een kazemat (pr. 537) en bij de uitbreiding van het IJsselhotel, waarbij een beerput werd gevonden (pr. 288).

De hier genoemde onderzoeken bevinden zich echter allemaal op een andersoortige natuurlijke ondergrond en bevinden zich buiten het gebied dat historisch gezien als 'De Hoven' wordt gezien. De aangetroffen resten in de eerder genoemde onderzoeken zullen vermoedelijk dan ook afwijken van de archeologische verwachting binnen het huidige plangebied, allen de waarneming bij het IJsselhotel is als vergelijkbaar te zien..

Afb. 2.6: Relevante onderzoeken in de directe omgeving van het plangebied.

⁹ Smole, Hermsen & Kastelein, 2010.

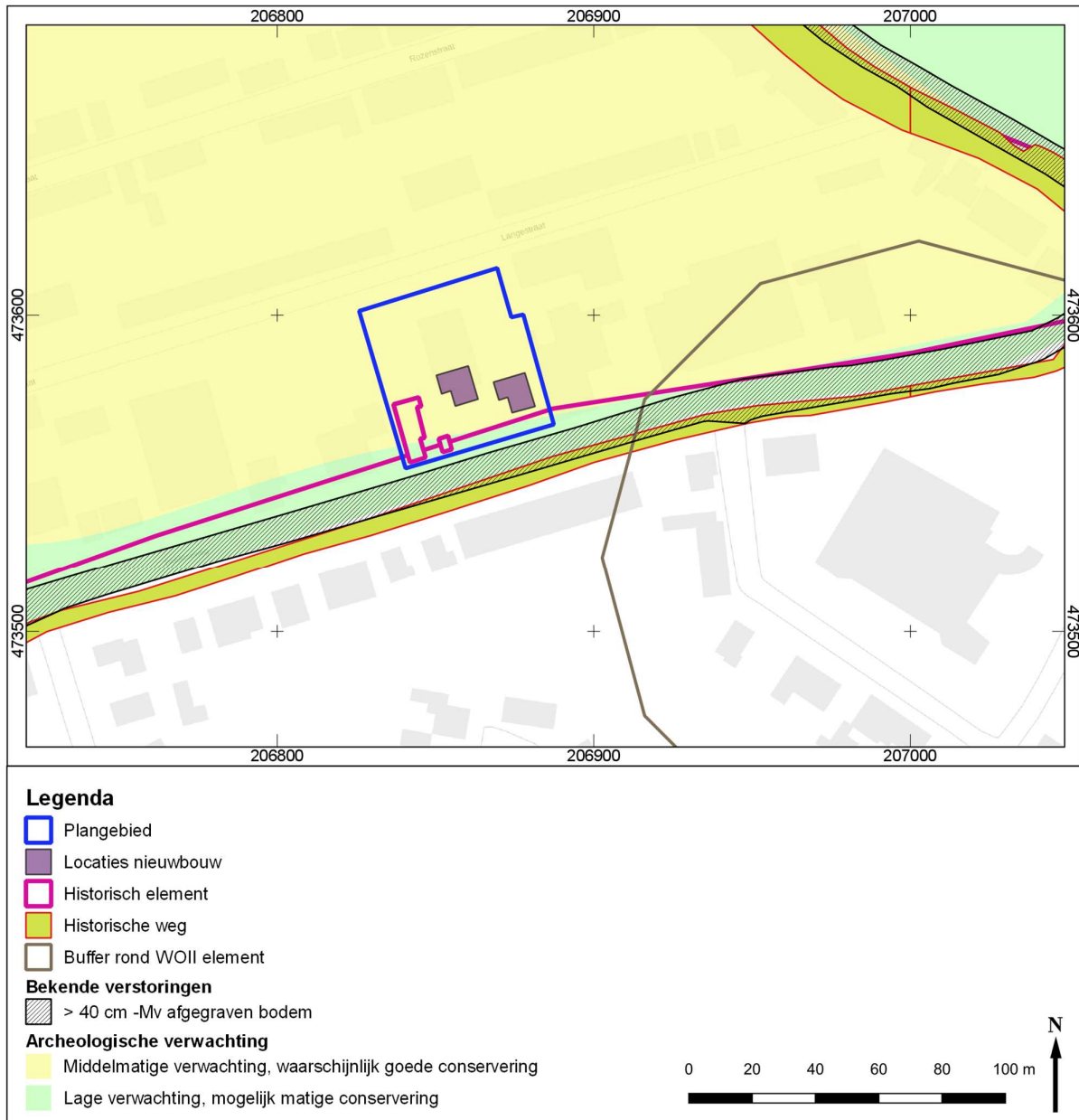
¹⁰ Mousch & Miedema, 2013.

¹¹ Oosterbaan, 2014.

¹² Smole, Mittendorff & Kastelein, 2010.

2.4.1 Archeologische verwachtingskaart

Onder archeologische verwachting wordt de kans op het voorkomen van archeologische resten verstaan. Meer specifiek zegt een archeologische verwachting iets over de relatieve dichtheid waarin archeologische resten (vondst- en/of spoorcomplexen) kunnen voorkomen. De archeologische verwachting is opgebouwd uit fysisch geografische kenmerken en historische en archeologische data.

Afb. 2.7: Het plangebied op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Deventer.

Op de vigerende archeologische verwachtingskaart heeft het plangebied op fysisch geografische gronden grotendeels een middelmatige archeologische verwachting gekregen, vanwege de ligging op het terreintype 'pleistocene afzettingen (terrasachtige hoogte) afgedekt door een deels ingedrongen zandig kleidek' (zie Afb. 2.7 en Afb. 2.1). Doordat het plangebied in een rivieroverstromingsvlakte ligt, heeft het plangebied een middelmatige verwachting voor prehistorische en middeleeuwse resten. Deze kunnen namelijk verspoeld zijn geraakt. Op historische gronden heeft het gebied echter een hoge archeologische verwachting.

In het plangebied is de mogelijk historische herberg 'De Nieuwe Aanleg' gelegen. Rond historische elementen is een verwachtingsbuffer van 15 m getrokken waarbinnen sporen en vondsten die geassocieerd worden met

het element aangetroffen kunnen worden (zie ook Afb. 2.8). Een van de nieuw te bouwen woningen bevindt zich in deze buffer. Bovendien bevindt het gehele plangebied zich in het historisch bekende gebied 'De Hoven' die in de 17de en 18de eeuw voornamelijk als moestuin, tuin en park werd gebruikt, waarop tuinhuisjes werden gebouwd. Deze historische elementen zijn de reden van de hoge archeologische verwachting in het archeologiebeleid.

2.4.2 Van verwachting naar beleid

In 2015 is op basis van de archeologische verwachtingskaart uit 2013 een beleidskaart opgesteld.¹³ Hierop zijn de verschillende archeologische verwachtingswaarden opgedeeld in zeven beleidscategorieën, met elk een eigen vrijstellingsdiepte en –grens. Voor de inhoudelijke onderbouwing van de archeologische beleidswaarden wordt verwezen naar de rapportages bij de verwachtingskaart¹⁴ en de beleidskaart¹⁵. Deze rapporten kunt u vinden op de website van de gemeente Deventer onder het thema archeologie.

De verwachtingswaarde van het plangebied is vertaald in het vigerende bestemmingsplan 'De Hoven 2010' naar een dubbelbestemming *waarde – archeologische verwachtingswaarde*. Binnen deze dubbelbestemming geldt een onderzoeksplicht bij ingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 0,5 m. Dit bestemmingsplan is echter gebaseerd op oud archeologiebeleid. Voorafgaand aan de nieuwbouw zal voor de volledige kavel een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld. Het nieuwe bestemmingsplan zal worden getoetst aan het huidige archeologiebeleid, daarom zal ook dit nieuwbouw plan aan het huidige archeologiebeleid worden getoetst. De onderbouwing van de gehanteerde regels is beschreven in het achtergrondrapport bij de beleidskaart: '*Onderbouwing vrijstellingsgrenzen Archeologie. Van verwachting naar beleid*'.¹⁶

In het archeologiebeleid 2015 heeft het plangebied de beleidswaarden "Waarde – Archeologie 2" Waarde – Archeologie 3" en "Waarde – Archeologie 5". Er is voor gekozen om aan gronden met beleidswaarde 'Waarde - Archeologie 1' geen dubbelbestemming toe te kennen.

De aanvraag van de twee woningen wordt gezamenlijk en dus niet apart van elkaar behandeld. De twee nieuwe woningen zijn gepland in een gebied met de beleidswaarden '3' en '5' (Afb. 2.8). Een woning, de oostelijke woning, bevindt zich geheel in een zone met beleidswaarde '3' (ca. 100 m²). De westelijke woning is gelegen in een gebied met twee beleidswaarden, '3' en '5'. Hiervan bevindt zich 72 m² in de zone met waarde '5'. Omdat de beleidswaarden cumulatief werken, heeft het gebied met waarde '5' ook waarde '4' en lager, en dus ook waarde '3'. De totale mogelijke verstoring in waarde '3' bedraagt ca. 200 m². De totale mogelijke verstoring in waarde '5' bedraagt ca. 72 m². Indien de zone die tot een diepte van 1 m onder maaiveld is gesaneerd hiervan wordt afgetrokken, bedraagt de mogelijke verstoring in de zone met beleidswaarde '5' ca. 46 m².

Waarde - Archeologie 3

Op gronden met de dubbelbestemming 'Waarde - archeologie 3' mogen werkzaamheden tot een oppervlakte van 200 m² zonder archeologische voorwaarden worden uitgevoerd. Ook werkzaamheden die niet dieper reiken dan 0,5 m zijn vrijgesteld. **Bij werkzaamheden die leiden tot een verstoring tussen 200 m² en 500 m² dieper dan 0,5 m geldt een meldingsplicht.** Bij werkzaamheden die leiden tot een verstoring groter dan 500 m² en dieper dan 0,5 m dient bij de aanvraag een archeologisch rapport te worden overlegd. Op basis van dit rapport kunnen voorwaarden aan de vergunning worden verbonden.

Waarde - Archeologie 5

Op gronden met de dubbelbestemming 'Waarde - archeologie 5' mogen werkzaamheden tot een oppervlakte van 10 m² zonder archeologische voorwaarden worden uitgevoerd. Ook werkzaamheden die niet dieper reiken dan 0,3 m zijn vrijgesteld. Bij werkzaamheden die leiden tot een verstoring tussen 10 m² en 40 m² dieper dan 0,3 m geldt een meldingsplicht. **Bij werkzaamheden die leiden tot een verstoring groter dan 40 m² en dieper dan 0,3 m dient bij een aanvraag een archeologisch rapport te worden overlegd. Op basis van dit rapport kunnen voorwaarden aan de vergunning worden verbonden.**

---

¹³ Vermeulen, 2015.

¹⁴ Willemse *et al.*, 2013.

¹⁵ Vermeulen, 2015.

¹⁶ Vermeulen, 2015.

Meer dan één waarde

De vrijstellingsgrenzen in de tabel gaan uit van de situatie dat de volledige ingreep gelegen is binnen één beleidswaarde. In de praktijk zijn er ook ingrepen die gelegen zijn binnen meerdere beleidswaarden. Uitgangspunt is hierbij dat beleidswaarden cumulatief zijn. Een gebied met beleidswaarde archeologie 3 heeft automatisch ook beleidswaarde archeologie 2 en lager, een gebied met beleidswaarde archeologie 4 automatisch ook beleidswaarde archeologie 3 en lager, enzovoort. Om de oppervlakte van elke beleidswaarde binnen de ingreep te bepalen worden dus bij de oppervlakte van deze beleidswaarde steeds ook de oppervlakten van alle hogere beleidswaarden binnen de ingreep opgeteld. Van laag naar hoog worden deze oppervlakten daarna per beleidswaarde archeologie getoetst aan de vrijstellingsgrenzen die voor die beleidswaarde archeologie van toepassing zijn. Dit bepaalt welk regime er geldt voor de gebieden met de getoetste beleidswaarde. De afweging bepaalt tevens het minimale regime dat geldt in de gebieden die een hogere beleidswaarde kennen. Aansluitend wordt de daaropvolgende hogere beleidswaarde getoetst. Indien op basis van deze toets een zwaarder regime wordt toegekend, is dat alleen van toepassing op deze beleidswaarde en eventuele hogere beleidswaarden. Indien het regime op basis van deze toets lager uitvalt dan dat op basis van de eerder getoetste lagere beleidswaarde blijft het minimale regime van deze lagere beleidswaarde van toepassing.

Conclusie

De oppervlakte van de verstoring in waarde 3 gaat net over de vrijstellingsgrens van 200 m² heen, maar nog niet over de onderzoeksgrens van 500 m². De oppervlakte van de verstoring in waarde 5 gaat met 72 m² over de onderzoeksgrens van 40 m² heen en zal dieper zijn dan 30 cm onder maaiveld. Indien de zone die tot een diepte van 1 m onder maaiveld is gesaneerd hiervan wordt afgetrokken, bedraagt de mogelijke verstoring in de zone met beleidswaarde '5' ca. 46 m², en wordt de onderzoeksgrens eveneens overschreden. **Voor de werkzaamheden in de gronden met waarde 3 geldt een meldingsplicht. Voor de werkzaamheden in het gebied met waarde 5 geldt dat archeologisch onderzoek noodzakelijk is.** Dit bureauonderzoek is de eerste stap in dit vervolgonderzoek.

Afb. 2.8: Het plangebied op de archeologische beleidskaart van de gemeente Deventer.

Regime	≥0 m2	> 5 m2	> 10 m2	> 40 m2	> 100 m2	> 200 m2	> 500 m2	> 1000m2	> 2500 m2	> 10000 m2	Diepte Vrijstelling
Waarde 0	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	n.v.t.
Waarde 1	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Melding	0,5 m
Waarde 2	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Melding	Onderzoek	Onderzoek	0,5 m
Waarde 3	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Melding	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	0,5 m
Waarde 4	Geen	Geen	Geen	Geen	Melding	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	0,5 m
Waarde 5	Geen	Geen	Melding	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	0,3 m
Waarde 6	Geen	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	0,3 m
Waarde 7	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	Onderzoek	0,3 m

Geen:

Bij bouwwerkzaamheden zullen aan de omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk of bouwwerken geen archeologische voorwaarden worden verbonden.

Ook is hier op basis van archeologie nooit een Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden nodig.

Meldingsplicht:

Bij bouwwerkzaamheden zal aan de omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk of bouwwerken een archeologische meldingsplicht worden verbonden.

Bij werkzaamheden die de bodem verstoren en niet samenhangen met een omgevingsvergunning bouwen is hier op basis van archeologie een Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden nodig. Ook hieraan zal alleen een meldingsplicht worden gekoppeld.

Bij een meldingsplicht dient de aanvrager de gemeente Deventer minimaal vijf dagen voor de aanvang van de werkzaamheden op de hoogte te brengen en de gelegenheid te bieden voor een archeologische waarneming. Deze waarneming kent een korte doorlooptijd en is voor rekening van de gemeente. Er kunnen echter geen stilstandskosten in rekening worden gebracht.

Indien blijkt dat de aanvraag deel uitmaakt van een groter plan dat in stukken wordt geknipt, zullen de verschillende deelaanvragen als één geheel worden behandeld.

Onderzoek:

Bij bouwwerkzaamheden wordt aan de omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk of bouwwerken de verplichting tot onderzoek of behoud van de mogelijk aanwezige archeologische resten verbonden.

Bij werkzaamheden die de bodem verstoren en niet samenhangen met een omgevingsvergunning bouwen is hier op basis van archeologie een Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden nodig. Ook hieraan zal de verplichting tot het doen van archeologisch onderzoek of het behoud van de resten worden verbonden.

Indien blijkt dat de aanvraag deel uitmaakt van een groter plan dat in stukken wordt geknipt, zullen de verschillende deelaanvragen als één geheel worden behandeld.

3 CONCLUSIE EN GESPECIFICEERDE ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

3.1 Gespecificeerde verwachting

In deze paragraaf wordt de archeologische verwachting voor het onderzoeksgebied nader gespecificeerd, op basis van de in par. 2 verzamelde gegevens. Hierbij wordt in ieder geval ingegaan op de volgende aspecten:

- a. Datering;
- b. Complextype (nederzetting, grafveld, etc.);
- c. Omvang;
- d. Diepteligging;
- e. Gaafheid en conservering;
- f. Locatie en/of begrenzing binnen het onderzoeksgebied
- g. Verwachtingen ten aanzien van vondstmateriaal / indicatoren (artefacten);
- h. Mogelijke verstoringen.

Ter hoogte van het adres Twelloseweg 4-5 is de nieuwbouw van twee woningen gepland. De voormalige kerk die hier voorheen stond is in de periode 2018-2019 al gesloopt. De bouw van de woningen kan eventuele archeologische waarden ter plaatse verstoren.

Op het moment van opstellen van deze bureaustudie is ter plaatse het bestemmingsplan *De Hoven 2010* vigerend. In dit bestemmingsplan kent het plangebied de dubbelbestemming "Waarde – Archeologisch verwachtingsgebied". Dit bestemmingsplan is echter gebaseerd op oud archeologiebeleid. Voorafgaand aan de nieuwbouw zal voor de volledige kavel een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld. Het nieuwe bestemmingsplan zal worden getoetst aan het huidige archeologiebeleid, daarom zal ook dit nieuwbouw plan aan het huidige archeologiebeleid worden getoetst. In het archeologiebeleid 2015 heeft het plangebied de beleidswaarden "Waarde – Archeologie 2", "Waarde – Archeologie 3" en "Waarde – Archeologie 5". De locaties van de nieuwbouw kennen de beleidswaarden '3' en '5'. Deze beleidswaarden zijn hoofdzakelijk gebaseerd op de aanwezigheid van historische elementen in het plangebied. Dit betreffen de historische (moes)tuinen met tuinhuisjes en latere bebouwing van de 'De Hoven' en de 19de-eeuwse herberg 'De Nieuwe Aanleg'. Beide elementen hebben een datering in de nieuwe tijd (1500-1900).

Binnen het plangebied is nog niet eerder archeologisch onderzoek uitgevoerd, maar op basis van de historisch informatie kunnen er wel uitspraken over de te verwachten archeologische resten worden gedaan. Wat betreft de (moes)tuinen van 'De Hoven' kunnen perceelsafscheidings verwacht worden in de vorm van palenrijen en greppels. Verder kunnen tuinhuisjes en latere bebouwing (muurwerk, vloerniveaus en paalkuilen) verwacht worden. Het plangebied ligt geheel in het gebied dat bekend staat als 'De Hoven', sporen kunnen zich dan ook in het gehele plangebied bevinden. Tevens ligt binnen het plangebied de mogelijk 19de-eeuwse herberg 'De Nieuwe Aanleg'. De mogelijke herberg lag niet op de percelen waar de nieuwbouw is gepland, maar sporen van de mogelijke herberg, bestaande uit resten van kleine bijgebouwen of afvaldumps kunnen hier wel verwacht worden. Een van de nieuw te bouwen woningen bevindt zich namelijk deels in de verwachtingsbuffer van de mogelijke herberg en het kavel waarop deze woning gepland is was tevens eigendom van de eigenaar van de mogelijke herberg.

Het vondstmateriaal dat binnen deze vindplaatsen kan worden aangetroffen, betreft hoofdzakelijk scherven keramiek, glas en metaalvondsten. Over hoeveelheden vondstmateriaal zijn in dit stadium nog geen uitspraken te doen, deze hangen sterk samen met de aard en de hoeveelheid aanwezige archeologische sporen. De verwachte conservering van de potentiële vindplaatsen is redelijk door de aanwezigheid van een kleidek.

De voormalige Radboudkerk is in de periode 2018-2019 gesloopt. Het is onduidelijk of de bouw en de sloop het onderliggende bodemarchief ook verstoord heeft. Wel is bekend dat in 1972 het perceel onderzocht is in verband met milieuverontreiniging. Het gebied is naar aanleiding van het bodemonderzoek 'voldoende gesaneerd'. Een deel van het gebied is tot een diepte van 1 m onder maaiveld gesaneerd. Een iets grotere zone is gesaneerd tot een diepte van 50 cm onder maaiveld. Het is niet duidelijk of deze sanering tot in de archeologische lagen reikten. Voorgesteld wordt om een booronderzoek uit te voeren om de intactheid van het bodemarchief vast te stellen. Middels een dergelijk onderzoek wordt inzicht verkregen in de bodemopbouw. Gezien de verwachte omvang van de toekomstige werkzaamheden is archeologisch onderzoek voorafgaand

aan de werkzaamheden in het plangebied noodzakelijk. Het verkennend booronderzoek moet uitsluitend geven of een vervolgonderzoek noodzakelijk is.

Ook is een mogelijkheid om de bouw van de woningen 'archeologievriendelijk' uit te voeren. Deze bouwwijze is gericht op zo min mogelijk verstoring van de ondergrond bijvoorbeeld door een fundering op staal toe te passen in plaats van een paalfundering. Hierin kan de gemeentelijke archeoloog het bouwbedrijf desgewenst bij adviseren. Een andere mogelijkheid is het verplaatsen van een van de woningen, zodat deze buiten de buffer van de herberg komt te liggen en op deze wijze niet boven de onderzoeksgrens van waarde 5 komt. Hiermee vervalt dan het vervolgonderzoek, maar blijft de meldingsplicht van kracht.

De onderzoeksvragen van dit bureauonderzoek kunnen als volgt worden beantwoord:

- ***Wat is de archeologische verwachting van het plangebied en is archeologisch onderzoek voorafgaand aan de voorgenomen ingreep noodzakelijk?***

Op de archeologische verwachtingskaart heeft het merendeel van het plangebied op fysisch geografische gronden een middelmatige archeologische verwachting gekregen, vanwege de ligging op pleistocene afzettingen met een deels ingedrongen zandig kleidek. Binnen het plangebied zijn geen historische erven bekend. Wel ligt het plangebied geheel in het gebied dat historisch bekend staat als 'De Hoven' en ligt binnen het plangebied de mogelijk 19de-eeuwse herberg 'De Nieuwe Aanleg'. De historische verwachtingswaarde van het plangebied is vertaald op de beleidskaart naar beleidswaarde '3' en '5'. Aan de gronden met beleidswaarde 3 wordt in het bestemmingsplan de dubbelbestemming "Waarde – Archeologie 3" toegekend. Op gronden met de dubbelbestemming 'Waarde - archeologie 3' mogen werkzaamheden tot een oppervlakte van 200 m² zonder archeologische voorwaarden worden uitgevoerd. Ook werkzaamheden die niet dieper reiken dan 0,5 m zijn vrijgesteld. Bij werkzaamheden die leiden tot een verstoring tussen 200 en 500 m² dieper dan 0,5 m geldt een meldingsplicht. Bij werkzaamheden die leiden tot een verstoring groter dan 500 m² en dieper dan 0,5 m dient bij de aanvraag een archeologisch rapport te worden overlegd.

Op gronden met de dubbelbestemming 'Waarde - archeologie 5' mogen werkzaamheden tot een oppervlakte van 10 m² zonder archeologische voorwaarden worden uitgevoerd. Ook werkzaamheden die niet dieper reiken dan 0,3 m zijn vrijgesteld. Bij werkzaamheden die leiden tot een verstoring tussen 10 en 40 m² dieper dan 0,3 m geldt een meldingsplicht. Bij werkzaamheden die leiden tot een verstoring groter dan 40 m² en dieper dan 0,3 m dient bij de aanvraag een archeologisch rapport te worden overlegd.

De totale oppervlakte van de te verwachten nieuwe verstoringen binnen het plangebied in beleidswaarde 3 komt neer op ca. 200 m². De totale oppervlakte van de verstoringen binnen het plangebied in beleidswaarde 5 komt neer op ca. 72 m². Indien de zone die tot een diepte van 1 m onder maaiveld is gesaneerd hier van afgetrokken wordt, bedraagt de mogelijke verstoring in de zone met beleidswaarde '5' ca. 46 m². Deze oppervlakten gaan over de vrijstellingsgrens van 10 m² en de onderzoeksgrens van 40 m² heen en daarom is hier archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk. Voor het deel in beleidswaarde 3 geldt een meldingsplicht.

- ***Wat is de aard, datering en omvang van de eventuele verwachte archeologische resten?***

Binnen het plangebied kunnen sporen van (moes)tuinen, perceelsafscheidingsen, muurwerk van bijgebouwen of tuinhuisjes en afvaldumps verwacht worden. Binnen het plangebied worden hoofdzakelijk sporen en vondsten uit de nieuwe tijd verwacht. De sporen van 'De Hoven' kunnen in het gehele plangebied verwacht worden aangezien het plangebied geheel in dit gebied ligt. De sporen van de herberg kunnen eveneens in het gehele plangebied verwacht worden. De herberg zelf lag in het westelijke deel van het plangebied, maar op de aangrenzende percelen (de oostelijke helft) kunnen bijgebouwen hebben gestaan of afval gedumpt zijn.

- ***Wat is de verstoringsgraad van het plangebied?***

Het is onduidelijk of de bouw en de sloop van de voormalige Radboudkerk eventueel aanwezige archeologische resten heeft verstoord. In 1972 is het gebied 'voldoende' gesaneerd, wat dit inhoudt is eveneens niet bekend. Daarom wordt voorgesteld om een verkennend booronderzoek uit te voeren om de intactheid van het bodemarchief vast te stellen. Middels een dergelijk onderzoek wordt inzicht verkregen in de bodemopbouw.

- ***Wat zijn de consequenties van de ingreep voor de eventuele archeologische resten in het plangebied?***

Indien de gepresenteerde plannen tot nieuwbouw in het plangebied worden gerealiseerd moet rekening worden gehouden met grondverzet waarbij mogelijke archeologische resten ernstig aangetast dan wel geheel verstoord worden.

3.2 Samenvatting

Deze bureaustudie onderzoekt de archeologische verwachting van het plangebied van het perceel Twelloseweg 4. Binnen het plangebied is de nieuwbouw van twee woningen gepland.

Het plangebied ligt in een rivieroverstromingsvlakte, in een zone met pleistocene afzettingen (terrasachtige hoogte) met een deels ingedrongen zandig kleidek. Voor dit terreintype geldt op basis van de fysisch geografie een middelmatige verwachte dichtheid voor archeologische resten voor de periode prehistorie tot en met de middeleeuwen. Eventuele aanwezige resten kunnen door een zandig kleidek afgedekt zijn, waardoor de conservering mogelijk redelijk is. Binnen het plangebied is nog niet eerder archeologisch onderzoek uitgevoerd.

Het plangebied geheel gelegen in het historisch bekende gebied 'De hoven', dat vanaf de 17de eeuw als (moes)tuin werd gebruikt. Ook werden hier tuinhuisjes en muziekkoepeles gebouwd. Later kwam hier meer bebouwing en bewoning. Sporen van deze tuinen en gebouwen (paalkuilen, greppels, muurwerk) kunnen in het gehele plangebied aangetroffen worden. Binnen het plangebied was in de 19de eeuw de mogelijke herberg 'De Nieuwe Aanleg' gelegen. Deze mogelijke herberg lag in de westelijke helft van het plangebied. In het oostelijke deel van het plangebied, daar waar de nieuwbouw gepland is, kunnen kleine bijgebouwen en afvaldumps behorende tot de herberg gevonden worden.

De fysisch geografische en historische verwachtingswaarden zijn vertaald op de archeologische beleidskaart van de gemeente naar beleidswaarde '3' en '5'. Aan de gronden met beleidswaarde 3 wordt in het bestemmingsplan de dubbelbestemming "Waarde – Archeologie 3" toegekend. Aan de gronden met beleidswaarde 5 wordt in het bestemmingsplan de dubbelbestemming "Waarde – Archeologie 5" toegekend. Een toelichting van deze beleidswaarde wordt gegeven in paragraaf 2.4.2 'Van verwachting naar beleid'.

Indien de gepresenteerde plannen tot nieuwbouw in het plangebied worden gerealiseerd moet rekening worden gehouden met grondverzet waarbij mogelijke archeologische resten ernstig aangetast dan wel geheel verstoord worden. Voorgesteld wordt om een booronderzoek uit te voeren om de intactheid van het bodemarchief vast te stellen. Middels een dergelijk onderzoek wordt inzicht verkregen in de bodemopbouw en de intactheid daarvan. Gezien de verwachte omvang van de toekomstige werkzaamheden is archeologisch onderzoek voorafgaand aan de werkzaamheden in het plangebied noodzakelijk. Het verkennend booronderzoek moet uitsluitend geven of een vervolgonderzoek noodzakelijk is.

Ook is een mogelijkheid om de bouw van de woningen 'archeologievriendelijk' uit te voeren. Deze bouwwijze is gericht op een zo min mogelijke verstoring van de ondergrond bijvoorbeeld door een fundering op staal toe te passen in plaats van een paalfundering. Hierin kan de gemeentelijke archeoloog het bouwbedrijf desgewenst adviseren. Een andere mogelijkheid is de verplaatsing van een van de woningen, zodat deze buiten de buffer van de herberg komt te liggen en op deze wijze niet boven de onderzoeksgrens van waarde 5 komt.

3.3 Selectieadvies

Op het moment van opstellen van deze bureaustudie is ter plaatse het bestemmingsplan *De Hoven 2010* vigerend. In dit bestemmingsplan kent het plangebied de dubbelbestemming "Waarde – Archeologisch verwachtingsgebied". Dit bestemmingsplan is echter gebaseerd op oud archeologiebeleid. Voorafgaand aan de nieuwbouw zal voor de volledige kavel een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld. Het nieuwe bestemmingsplan zal worden getoetst aan het huidige archeologiebeleid, daarom zal ook dit nieuwbouwplan aan het huidige archeologiebeleid worden getoetst.

Binnen het plangebied was de mogelijke 19de-eeuwse herberg 'De Nieuwe Aanleg' gelegen. De locatie van de herberg en een 15 m verwachtingsbuffer rond de herberg is in de beleidskaart vertaald naar beleidswaarde 5. Tevens is het gehele plangebied gelegen in het historische gebied 'De Hoven'. De archeologische verwachting van dit gebied is vertaald naar de beleidswaarde 3 in de beleidskaart. De ingrepen overschrijden de vrijstellingsgrens van 200 m² in waarde 3 en de onderzoeksgrens van 40 m² in waarde 5 en naar verwachting reiken de verstoringen ook dieper dan 0,5 m respectievelijk 0,3 m, derhalve dient voorafgaand aan de uitvoering van de bouwwerkzaamheden een archeologisch vervolgonderzoek te worden uitgevoerd.

Indien mogelijk, wordt in eerste instantie geadviseerd om de woningen archeologievriendelijk te bouwen, of om de meest westelijke woning te verplaatsen zodat deze buiten de buffer van de herberg komt te liggen. In de eerste optie is archeologisch onderzoek waarschijnlijk niet noodzakelijk, in de laatste optie zou enkel een meldingsplicht gelden.

Bij een meldingsplicht moet de start van de grondwerkzaamheden worden gemeld bij de gemeentelijk archeoloog. Er kan op deze manier een afspraak gemaakt worden voor een bezoek tijdens de werkzaamheden, een archeologische waarneming. Tijdens de archeologische waarneming zullen de resten in grote lijnen worden gedocumenteerd. **Aan de waarneming zijn voor de aanvrager geen kosten verbonden.** Wel dient hiervoor in overleg met de gemeentelijk archeoloog enige tijd te worden ingepland.

Indien bovenstaande opties niet mogelijk zijn wordt geadviseerd om eerst controleboringen binnen het plangebied te zetten om de mate van verstoring van de oude bebouwing, en de sloop daarvan, binnen het terrein te onderzoeken. De boringen kunnen na afspraak met de initiatiefnemer kosteloos worden uitgevoerd door Archeologie Deventer.

Indien uit het booronderzoek blijkt dat er (in grote delen van het plangebied) nog een intact bodemprofiel aanwezig is, kan dit leiden tot de uitvoering van archeologisch vervolgonderzoek. Voor welke vorm van archeologisch vervolgonderzoek gekozen wordt, hangt af van de resultaten van het booronderzoek en de bouwwijze en wensen van de opdrachtgever.

Verzocht wordt om voor de controleboringen contact op te nemen met de projectleider van Archeologie Deventer (dhr. E. Mittendorff, e.mittendorff@deventer.nl of 06-159094816). Ook voor meer informatie over archeologisch onderzoek door Archeologie Deventer kunt u contact op nemen met E. Mittendorff.

Voor meer informatie over dit advies kunt u contact opnemen met de gemeentelijke archeoloog (dhr. B. Vermeulen, b.vermeulen@deventer.nl of 06-51897912).

3.4 Selectiebesluit

Het selectieadvies op basis van dit bureauonderzoek is voorgelegd aan de bevoegde overheid (gemeente Deventer) ter goedkeuring. Deze is bevoegd het selectieadvies om te zetten in een selectiebesluit en voorwaarden aan de omgevingsvergunning te verbinden. Door middel van ondertekening van het voorblad van dit document is het selectieadvies uit par. 3.3 overgenomen in het selectiebesluit. Op basis van dit besluit worden de onder par. 3.5 genoemde voorwaarden aan de omgevingsvergunning verbonden.

3.5 Voorwaarden bij de vergunning

Voorgesteld wordt om de volgende voorwaarde te verbinden aan de omgevingsvergunning:

Voorafgaand aan het controlerende booronderzoek dient een Plan van Aanpak te worden opgesteld, dat dient te worden goedgekeurd door de bevoegde overheid. Het archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd door een bedrijf of instelling, beschikkend over het certificaat BRL SIKB 4000 – Protocol 4003.

3.6 Kosten

Aan deze bureaustudie zijn voor de aanvrager geen kosten verbonden. Ook de controleboringen en de uitwerking van deze boringen zijn voor kosten van de gemeente.

Indien hierna vervolgonderzoek noodzakelijk is, zijn de kosten voor de voorbereiding, uitvoering en uitwerking van elke vorm van archeologisch vervolgonderzoek (een uitgebreider booronderzoek, een proefsleuvenonderzoek of een definitieve opgraving) en de kosten voor het opstellen van Programma's van Eisen (PvE) voor rekening van de aanvrager. Archeologisch vervolgonderzoek en het opstellen van het Plan van Aanpak of het opstellen van een PvE kan door Archeologie Deventer worden uitgevoerd. Het is ook mogelijk om het archeologisch vervolgonderzoek door een extern bedrijf te laten uitvoeren. Voor informatie over archeologisch onderzoek door Archeologie Deventer kunt u contact opnemen met de projectleider van Archeologie Deventer (dhr. E. Mittendorff, e.mittendorff@deventer.nl of 06-15094816)

4 .LITERATUUR EN BRONNEN

4.1 Literatuur

Mousch, R.G., van & F.R.P.M. Miedema, 2013. *Over de IJssel. Archeologisch onderzoek naar laatmiddeleeuwse brugresten en een 19de-eeuwse sloopsterf bij Deventer* (BAAC rapport A-11.0089), 's-Hertogenbosch.

Oers, M.S. van, 2014. *Historisch vooronderzoek naar de aanwezigheid van conventionele explosieven ter plaatse van gehele grondgebied van de gemeente Deventer (projectnummer 0414GPR3402.2)*, Amsterdam.

Oosterbaan, J., 2014. *Archeologische waarneming Schipbrug (project 486)* (Interne Rapportages Archeologie Deventer 73), Deventer.

Smole, L., I. Hermsen & D. Kastelein, 2010. *Vindplaats 5: Scheepsterf. Archeologisch proefsleuvenonderzoek project Ruimte voor de Rivier, gemeente Deventer* (Interne Rapportages Archeologie Deventer 39), Deventer.

Smole, L., E. Mittendorff & D. Kastelein, 2010. *Vindplaats 3: Touwslagerij. Archeologisch proefsleuvenonderzoek project Ruimte voor de Rivier, gemeente Deventer* (Interne Rapportages Archeologie Deventer 38), Deventer.

Vermeulen, B., 2015. *Onderbouwing vrijstellingsgrenzen Archeologie. Van verwachting naar beleid* (Interne Rapportages Archeologie Deventer 74), Deventer.

Wal, M. van der, 2015. *Inventariserend proefsleuvenonderzoek Oersteeg 21 (project 545)* (Interne Rapportages Archeologie Deventer 92), Deventer.

Willemsse, N.W., L.J. Keunen, L.M.P. van Meijel & T. Bouma, 2013. *...Die plaatsen, welke in de Douwelerkolk verdronken zijn... Fysisch- en historisch-geografische bouwstenen voor een archeologische verwachtingskaart van de gemeente Deventer* (RAAP Rapport 2571), Weesp.

4.2 Lijst van kaarten en afbeeldingen

Afb. 1.1: Ligging van het plangebied.	3
Afb. 1.2: Het plangebied op de luchtfoto van 2018.	4
Afb. 1.3: Overzicht van de dieptes van de uitgevoerde sanering.	5
Afb. 1.4: Het plangebied op de gemeentelijke munitie-risicokaart. Als onderlegger is de Defence Overprint gebruikt.	6
Afb. 2.1: Het plangebied op de geomorfologische kaart van de gemeente Deventer.	8
Afb. 2.2: De globale ligging van het plangebied op de Hottinger kaart.	9
Afb. 2.3: Het plangebied op de kadastrale minuut van 1832.	11
Afb. 2.4: Het plangebied op de topografische kaart rond 1900.	12
Afb. 2.5: De Radboudkerk in de periode 1960-1980. Fotograaf J.H. Rutgers, HCO.	12
Afb. 2.6: Relevante onderzoeken in de directe omgeving van het plangebied.	13
Afb. 2.7: Het plangebied op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Deventer.	14
Afb. 2.8: Het plangebied op de archeologische beleidskaart van de gemeente Deventer.	17

4.3 Kaarten:

Geraadpleegde kaarten voor de huidige en toekomstige situatie:

- Topografische kaart van Nederland, schaal 1:25.000
- Recente luchtfoto 2018 (pdok.nl, en intern bestand)
- Munitieverwachtingskaart gemeente Deventer
- Kaart voor cultureel erfgoed gemeente Deventer
- Archeologische verwachtingskaart gemeente Deventer
- Archeologische beleidskaart gemeente Deventer
- Gemeentelijke verwachtingskaart _laag verstoringen
- Gemeentelijke kaart (Geoweb; intern): milieuverontreinigingen kaart

Geraadpleegde kaarten voor de bodemkundige situatie

- AHN2 en AHN3
- Dinoloket.nl
- Geomorfologische kaart gemeente Deventer
- Bodemkaart van Nederland

Geraadpleegde kaarten voor de historische situatie.

- Hottinger Atlas 1773-1794
- Kadastrale kaart van 1832
- Chromotopografische kaart des Rijks, ca 1900 (Bonnekaarten)
- WO2_Defence OVP kaart

4.4 Websites:

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.hisgis.nl

www.dinoloket.nl

www.pdok.nl